

CONTACT
JAARGANG 68
JUNI 2018
NR 2

contact

Driemaandelijks magazine van de stichting ESDA

- 02 Redactioneel Inclusief mieren
- 03 Meditatie Bediening inbegrepen
- 04 Relaties ledereen hoort erbij
- 06 Verdieping In of uit?
- 09 Bijbels gezien ledereen mag erbij horen
- 10 Gezondheid Exclusief: *een kijkje in het leven van een dokter*
- 12 Voedsel voor de geest Kruiden voor de honden
- 14 Dialoog Inclusief geloven
- 16 Interview Docent gebarentaal Petra Bouterse
- 18 Groen! Food for thought
- 19 Tenslotte Alles of niets
- 20 ESDA Contactgegevens

inclusief

IN OF UIT?
Tom de Bruin

in of uit?

Inclusiviteit is een belangrijk thema in de maatschappij. Inclusiviteit ligt aan de basis van veel onderwerpen waarover het sociaal-maatschappelijk debat wordt gevoerd. Denk aan de immigranten, zijn we dan inclusief of exclusief als maatschappij? In Engeland is de Brexit heel belangrijk, inclusief of exclusief Europa. Maar ook andere thema's gaan vaak over inclusiviteit. Zwarte Piet, bijvoorbeeld, hoe includeren wij de meningen van mensen met verschillende huidskleuren in een traditioneel geliefd figuur?

Denk er maar over na: inclusiviteit speelt een rol in het gezondheidszorgdebat, in de participatiemaatschappij, bij ontwikkelingshulp en in onderwijsvernieuwing, om maar een paar dwarsstraten te noemen. Deze onderwerpen liggen aan de oppervlakte van een veel ingewikkelder discussie: wat bedoelen we als we zeggen dat we inclusief zijn? En voor ons misschien nog belangrijker: wat zeggen christenen als ze zeggen dat het geloof inclusief is? Wanneer we praten over inclusiviteit in de Bijbel, dan springt ons een heel aantal voorbeelden in gedachten. Het bekendste is dat Paulus zegt dat er geen groepen meer zijn in Christus (Galaten 3:28, Kolossenzen 3:11). Maar als je wat verder nadenkt, dan herken je inclusiviteit heel gemakkelijk op veel plaatsen. In de brieven van Johannes wordt redding beloofd voor de hele wereld (1 Johannes 2:2). Jezus vertelt, bijvoorbeeld, een parabel waarin de daklozen, de armen, en de blinden bij een feestmaal uitgenodigd zijn (Lukas 14:15–24). Iedereen hoort erbij.

Exclusiviteit

Het valt u misschien op dat we, bij het onderwerp inclusiviteit in de Bijbel, eerder naar het Nieuwe Testament kijken dan het Oude. Dat komt omdat de theologie van het Oude Testament een stuk minder inclusief is. Als we nog volgens dat deel van de Bijbel leefden, had ik weinig kans erbij te horen, immers: ik ben geen deel van het Joodse volk. Door het Oude Testament heen ligt de nadruk niet op inclusiviteit, maar op exclusiviteit. God heeft een uitverkoren volk en God zorgt voor dat volk—boven alle andere volken. Als u dat leest, voelt u zich misschien net zoals ik terwijl ik het opschrijf. Het voelt ongemakkelijk,

want in onze theologie is God inclusief. God houdt van iedereen, evenveel. Toch moeten we goed kijken om iets van die inclusiviteit in het Oude Testament te vinden. Het is er wel, bijvoorbeeld in het boek Jona, waar God een profeet stuurt naar een niet-Joodse stad en de stad tot inkeer komt. Maar het is zeldzaam.

Nu inclusief

Deze draai van exclusiviteit naar inclusiviteit zien we vaak als een groot goed van het christendom. Dát is wat bijzonder is aan Jezus. Hij kwam naar het Joodse volk, maar had een taak die de hele mensheid raakte. En de draai van exclusief naar inclusief zien we al gauw in de geschiedenis van de kerk. Twee vroegkerkelijke grootmachten, Petrus en Paulus, zijn er druk mee bezig. Petrus ziet een visioen met allerlei dieren—rein en onrein—en opeens snapt hij dat het evangelie voor iedereen is (Handelingen 10). Paulus ziet zichzelf als de apostel voor de niet-Joden (Romeinen 11:13). En het christen-

Bennian/Shutterstock.com

➤ De draai van exclusief naar inclusief zien we al gauw in de geschiedenis van de kerk

Runrunz/Shutterstock.com

dom is nu een inclusieve religie. Maar nu komen we bij het moeilijke stuk. Wat bedoelen we als we zeggen dat we inclusief zijn? Paulus en Petrus zijn het eens, we zijn inclusief. Maar ze zijn het totaal níet met elkaar eens over wat dat betekent, en ze lijken geen blad voor de mond te nemen. Paulus vertelt de Galaten hoe hij Petrus voor iedereen beschuldigt van huichelarij (Galaten 2:11–14) en noemt Petrus, of in ieder geval gelijkgezinden, honden (Filippenzen 3:2). Het is duidelijk dat er wat slecht bloed is tussen de heren.

Inclusief is exclusief

Het lijkt alsof de discussie gaat over iets heel simpels. De kerk is inclusief, dus iedereen kan erbij horen. Maar ... als je er dan bij hoort, moet je misschien meer doen om er écht bij te horen? Moet je gewoon Christus erkennen als Heer, of moet je allerhande andere dingen ook doen? Heel specifiek: moet je een soort Jood worden, die netjes doet wat alle Joden doen? Moet je je laten besnijden? Wat Paulus betreft is de kerk heel inclu-

sief: als je Christus ziet als Heer, hoor je erbij. Maar Petrus lijkt meer te willen, hij lijkt inclusief, maar eigenlijk is hij ook exclusief. De eerste conferentie van de kerk besprak dit probleem en kwam tot een oplossing (Handelingen 15). Inclusief betekent compromissen sluiten. Iedereen moest zich tevreden stellen met een compromis: een viertal delen van de Joodse levensstijl waren noodzakelijk om samen door een deur te kunnen. De kerk zag dat als je té inclusief was, je ook weer anderen buitensloot. Een pragmatische én slimme zet, maar ook weer heel lastig als we theologisch dieper nadenken. Wanneer vanuit het Westen missionarissen naar verre oorden gingen, wilden ze inclusief zijn. Iedereen, ook Afrikanen en Aziaten, hoorden bij de kerk van Christus. Tegelijkertijd waren ze exclusief, er moesten compromissen zijn. Vooral aan de kant van de niet-Europeanen. Mensen in de zendingsgebieden leerden theologie en Europese cultuur als een-en-hetzelfde zien. In de kerk draag je een pak met stropdas, ook

➤ Dit radicaal inclusieve beeld van het evangelie is de spiegel die God ons voorhoudt

al heb je nog nooit een pak gezien, ook al is het 50 graden. En dat is het lastige van inclusiviteit. We zijn heel trots dat het christendom inclusief is, maar tegelijkertijd is veel van het christendom en zijn veel christenen exclusief. Soms lijken we te zeggen: 'iedereen hoort erbij, mits je precies bent zoals ik.'

Gods inclusiviteit

Ik denk dat God heel anders over inclusiviteit denkt. In Openbaring geeft God ons een glimp van het allerlaatste moment van de geschiedenis (Openbaring 21). Een grote, nieuwe, schitterende stad waar we allemaal bijeenkomen. Het grootste, inclusiefste visioen dat mogelijk is: heel de mensheid, verenigd bij God. In deze stad benadrukt God inclusiviteit, maar ook grote verschillen. Het nieuwe Jeruzalem is zeker geen eenheids-worst.

De stad heeft een grote muur. De muren zijn gemaakt van verschillende stenen. De stad wordt dus beschreven als een plek met diverse bouwstoffen. Daarnaast heeft de stad twaalf poorten, allemaal met een andere naam. De namen verwijzen naar de stammen van Israel, een volk dat uit volken bestond. Je kunt erin komen van alle kanten. Nog een teken van diversiteit. En de poorten zullen nooit sluiten, er is altijd inclusiviteit.

Een andere manier

En dan, helemaal aan het einde staat twee keer ongeveer dezelfde zin 'de volken zullen in haar leven' en 'de volken zullen in haar lof en eer betuigen' (Openbaring 21:24, 26). Ook al leeft heel de mensheid in een stad, ook al zijn de naties van deze wereld voorbij, ook al zijn we nieuwe schepselen, toch blijft de Bijbel spreken over volken, niet volk. Iedereen is welkom in het nieuwe Jeruzalem, maar niet iedereen hoeft hetzelfde te zijn.

Dit radicaal inclusieve beeld van het evangelie is de spiegel die God ons voorhoudt. Het christendom is inclusief, en we moeten ervoor blijven vechten dat het inclusief blijft. De menselijke neiging om exclusief te denken blijft voortdurend naar boven komen, maar God laat ons een andere manier van denken zien. Een beeld van echte inclusiviteit. Een beeld van je hoort erbij, zoals jij bent, niet zoals ik ben. Een beeld van eenheid, juist doordat we anders zijn.

